

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

Հ Ի Ն Ե Ւ Ն ՈՐ Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր

Յանկ Էջմիածնի մասեմադարանի համար 1588 ձեռագրում գեետուած հիւն եւ նոր շարականների, որոնք այժմ անգործածական են, չկան արդի Շարակնոցում.

Համար րոս կարգի.	Համար րոս արդի շարակ. մեր դասա- ւորութեան		Էջ ձեռագրի
1.	1.	ակ.—հր. Ուրախացիր հանգիստարան. զուստը սիւնի. զի զոր յառաջ... [նոր սիւնն ծնեալ մանկունքի փոխարէն]	3 b.
2.	4.	մ. Մայր բնութեանց մարմնացեալ լուսոյն որ զփրկականս	8 b—9 a.
3.	5.	ձգ. Յորժամ եկն յս. մկրտեցաւ ի յորդանան ի յովհաննէ տեսական բնու- թիւն	10 a—b.
4.	»	Ի վերուստ վկայեալ գերաշնչէր բար- բառ հայրական	10 b.
5.	»	զկ. Գալըստեամբ միածին մերկա- ցաք զանաւրէնութիւն	10 b.
6.	»	Այսաւր ցնծան կրկինք ընդ նորածին համբակիս	10 b—11 a.
7.	9.	Արարիչն արարածոց այսաւր եկն ի յորդանան	13 b.
8.	»	Լեւրինք ցնծաին ընդ մկրտիւն քի.	13 b.
9.	»	** Որ ընտրեցեր ի. կոյս մա. հարսը. լուս. որի հ. առն. բր.	16 a.
10.	»	* Զանճառելի զլո. Իմանաւոր լու- սո, Առաքելոց:	16 a.
11.	»	Վերնական բարեաց բաշխմանն զոր- ծակից և բաժանորդ	16 a.—b.
12.	»	Որ ի խորհուրդս բարձրագոյնս ի բարձրելոյն մեծարեցար	16 b.
13.	»	Դասապետըդ հրեշտակաց և սպասա- ւոր երկնից արքային	16 b—17 a.
14.	»	Աստուածածին զուռն երկնաին և տաճար ա՛յ բանին. քանզի ծնար.	17 a.

15.	»	* Որ ըզկեանքն անմ. մահկ. կրեցեր. որովմա, կի. յուս	17 b.
16.	»	Ձահաւորեալ ա՞ծածին անձառ լուսով քո միածնի	17 b.
17.	»	Ա՞ծածին աստուածային բնակարան հայրական ճառագայթին *)	17 b.
18.	»	* Ուրախ լիւր մ. ոմբ. և երկիր բարեգ. լիւր բար. վ՛ս.	18 b—19 a.
19.	»	Անեղանկոյն եղանոց սրբոհի և կրկին պառճառ մակըստեղծ **)	19 a.
20.	13.	Մեծապաշտառ վանկշումեամբ փառաքն հաւր հարանազարդեալ	20 b.
21.	»	Հրաշագեղ ծաղիկ յուսո մարիամ, և բոցավառ մորենի	21 a.
22.	»	Ուրախական դարդ խորանի մարիամ, ոսկի սեղան յաւրինեալ	21 a—b.
23.	»	Տիրոհի և մայր ա՞յ բանին, որ զանտեսն զոյսն ի քեզ կրեցեր	21 b.
24.	»	Աննի թական որորէ հոգեղէն և դուռն երկնաին մարիամ	21 b.
25.	»	Արփափաղ լուսածաղ իշխանէին սուրբ սուրբն ճեանն մայր	22 b—23 a.
26.	»	Ուրախացիր ա՞ծածին մարեամ, քանզի սրդին քո էակից հոգոյն ել ի յերկինս	23 b.
27.	»	Աստուածածին տաճար փառաց. տաղանակ լուսո. մարբափաղ խորան	24 a.

*) Ասպա մի փոքր յետոյ՝ ճ՞ր-ի ներքոյ կրճատ գրութեամբ 48a—b կայ վեց մեծացուցէ. որոնք բոլորն էլ արձակ գրուած են նաեւ 409b, 410a, 411a—b, և 414a—b, էջերում ուստի այստեղ դուրս ենք թողնում ցանկից և միմիայն այնտեղ ենք նշանակում:

**) Սորանից մի փոքր յետոյ ևս ճ՞դ-ի ներքոյ 19b—20a կայ ութ մեծացուցէ կրճատ գրութեամբ. որոնք բոլորը նոյնպէս յետոյ 412b, 415a, 416a—b, 423a, 468b և 467b արձակ են գրուած, ուստի և մենք միմիայն այնտեղ ենք նշանակում: Վերոյիշեալ և այս շարականների երկու տեղ գրուած լինելու հանդամանքը նկատել և ձեռագրի լուսանցրում էջերը նշանակել էր Սահակ վարդապետ Ամատունին, մեզ մնում էր միայն ստուգել:

		Կանոն Աւետեաց Աճառնին (2 է-ն)	
		վերնագրի տակ հետեւեալ շարականը.	
28.	Հմմտ.3.	* ձգ. հ. Ուրախ է. ամա՛ր ա՛ծ. որ յորով. կրկնե. զա՛ր ա՛ծ. հ.յ *	24 a.
29.	90.	մ. Անճառելի խորան և առագաստ անլուծանելի այսաւր յերկնաւոր	25 b.
30.	91.	* տ. Անճառելի իւ. ծանելի. այսօ. խորա. սրբ. մծ.	27 b.
31.	92.	մկ. Այսաւր ի հոգոյն սրբո. հրաւի- րեալ սուրբ առաքեալքն	29 b.
		ԱՆՏՈՆ անապատականի կանոնի մէջ իբրեւ օրհնութեան երկրորդ եւ երրորդ մասն	
32.	15.	Նախ ըսկիզբն միանձանց երանելի ս՛ր հայրն անտոնիա. հրեշտակական վարիւքն ի մարմնի երեւալ	40 b.
33.	»	Որ քաղաքաւար էր սուրբ ազաւ- թիւք ստացեալ զերամս միանձանց	30 b—31 a
		Կանոն տղայացի Սուրբ Թագաւորին խորագրի տակ.	
34.	17.	հ. Որ անխմանալի ա՛ծութեամբբդ քո հայր երկնաւոր	32 a—b.
35.	»	ո. Որ ողորմութ՛ք քո ա՛ր ողորմե- ցար Թագաւորին մերո տրդատա	32 b.
36.	»	տ. Թագաւոր հրդար բաշխաւք բա- րաթեանց	33 a.
37.	»	մկ. Հրաշափառ ծագումն ի հաւր է. որ պարագրեցար	33 b.
38.	20.	Արարչին արարածոց քարոզք և ա- ռաքեալք	35b—36a
39.	»	Որ ըզհուր ա՛ծութեան սիրո քո բորբոքեալ հեղեր	36 b.
40.	»	Երանելի ս՛ր առաքեալք սպասաւորք եղեալք բանին	36b—37a
41.	»	Այսաւր բերկրանաւք լըցեալ ցըն- ծութ՛ք հրճւի եկեղեցի	37b—38a

*) Նոյն կանոնի մ. Անարատ կ. ա. Աճառնին մա. եւ ա. Ու-
րախաց. որ կուս. արդի Շարականի մէջ բոլորն էլ մեծացուցէ են. 63—
64 էջ:

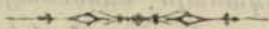
42.	21.	Որք յորովայնէ կոչեցալք ընտրեալք	38 b.
43.	»	Որ լրցուցեր երկնային քո պարզեալք սք զառաքեալսն	39 a.
44.	22.	* մ. Այսօր ընտր ժո. ցնծօ. ուս.	39 b.
45.	»	ս. Զպարզեա երկնաինս. շնորհեցեր մեզ աք	39b — 40a.
		Կանոն. Սրբոյն Թովմաի. Առաքելո. խորագրի 506	
46.		Որ աք ծային ընտրութեամբ կոչեցար քարոզել	40 b.
47.		Որ միւս անգամ զալստեան որդոյն աստուծո.	40 b.
48.		Որ արարչական սիրով զլթացար յորդիս աղամա	40b — 41a.
49.		Որ նախիմաց տեսութեամբ ընդրե- ցեր ընդ մետասանիցն	41a—b.
50.		Թագաւոր փառաց միածին որդի յա- նապական քո	41 b.
51.		Այսաւր ցընծան որդիք մարդկան յիշատակաւ	41b — 42a.
52.	24.	Անճառելի բանին պատմողք երանելի սք Առաքեալք	44 a.
53.	»	Ժողովեալ սք առ. ի համասի. և զփրկ. քարոզ. [4 տուն կրճատ + 2 տուն արձակ]	44a—b.
		Կանոն. Սրբոյն. Սարգսի զօրավարի. եւ որդո նորա. Մարտիրոսի.	
54.	հմմտ. 26.	Այսաւր տաւնէ եկեղեցի աք ըզյի- շատակ սրբոց վկայցն.	46b — 47a.
55.	»	Յեղեմական տընկոյն շառաւիղք բարի շգար արքային զաւրեղ զինակիր	37a—b. 47b—48a.
56.	»	Այսաւր լուսափայլեալ երեւցուցեր ի յերկրի	48a—b.
57.	»	Որ ընդրեցեր ի մարդկանէ գերա- դոյնս և հրաշաղարդս	48 b.
58.	»	Գերահրաշ տաւնիւ սրբոց քոց քս. այսաւր ցընծամբ	48b—49a.
59.	»	Նահատակ կենդանի և զաւրական երկնաւոր թագաւորին	49 a.
60.	»	Կանոն Սրբոյն Թեոդորոսի Զաւրավարի	
61.	հմմտ. 29.	Այսաւր տաւնելով ըզյիշատակ սրբոց վկայցն	50a—b.

62.	»	Որ ի հանդէս մեծ ճրգնութեան ա- րիարար պատերազմեալ	50 b.
63.	»	Պայծառացիր ժողովուրդք քրիստոսի	50b—51a.
64.	»	Անյաղթելի նահատակութիւն քո ով սք թէտդորոս	51 a.
65.	»	Յաղթող թագաւորին ք ի քաջ զի- նաւոր	51 b.
Սրբոյն Գեորգիա Չաւրավարի			
66.	»	Հգաւր ե յաղթող նահատակք ք ի. բարերանեմք զձեզ	52 a.
67.	109.	Հիման յառաքեալան հաւր յայտնու- թք արկեալ շինողք	53b—54b.
68.	106.	Յորժամ զխորհուրդն ծածկեալ զոր հայր յայտնեաց	55 b.
69.	»	Յանրակընդնական յէութեան անեղ ծնունդ հաւր զոլ բանդ	55b—56a
70.	»	Թագաւոր թագաւորաց ք ի մարդ- կանէ ընտրեցեր	57a—b.
71.	»	Ի մանգութենէ առեր ըզդոյծն խո- նարհութեան	58 a.
72.	39.	Այսաւր մեծապէս պանծել յընծա սիոն ընդ յաղթող ճրգնութիւն	69 b.
73.	31.	« Աւրնեցից զանուն քո սք. որ միայնդ եւ բարերար	72b—73a.
74.	»	« Զքեզ աւրհնեն իմանալի զաւ- րութեանցքն զասքն	73a - b.
75.	34.	« աւրհնեմք ե բարերանեմք ե ա- ռաւել բարերանեմք զանուն քո	74a—b.
76.	35.	* Կոթատ. Ալէլիա... Այսաւր ընդ զա. համաձ.	75b—76a.
77.	41.	« Ծուք զփառս ամենայն երկիր արարողին մերս.	79 a.
78.	44.	« Եկայք ժողովուրդք երկեզիւ եր- կիրպագցուք	80 b.
79.	»	« Ծուք զփառս աք ի յերկրնս հրեշտակք	80 b.
80.	»	« Աստուած քաւեա զիս ըզմեղաւորս	
81.	145.	« Կեանք ե յոյս ազգի մարդկան կենսագործող յաւիտենից	81 a. 83 b.
82.	»	« Որ անճառ խոնարհութք եկիր կամաւ ի չարչարանս	83 a.
83.	»	« Որ իշխանդ եւ կենաց ե մահու- քս աք ծ	83a—b.

84.	146.	տ. Որ ըզկերպարանս ծառաի յանձն ստեր ճառագայթ փառաց	83 b.
85.	»	տ. Հայր երկնաւոր մարդասիրու- թեամբք քո խնամես	84 a.
86.	148.	տ. Անբակիղըն ա՜ծ և ստեղծիչ հո- գոց աղաչեմք ըզքեզ	85a—b.
87.	»	տ. Պալոց է միւսանդամ արարիչըն յաշխարհ	85 b.
88.	149.	տ. Զքեզ աղաչեմքք ա՜ր բարեխաւ- սութեամբ սուրբ ա՜ծածնին	86 b.
89.	»	տ. Հայր անբակիղըն անեզ անմահ անապական	86b—87a.
90.	150.	տ. Անեզ փողըն յարութեան մեծի յեաին	87 b.
91.	»	տ. Որ ի հրեզէն դասուց միշտ ընդ հաւր աւրհնաբանիս	87b—88a.
92.	151.	տ. Ա՜հարանող ձայնիւ երգեմք քեզ ի բարձունքս	91 a.

կը շարունակուի.

Ներսէս վարդապետ ՏԷՐ-ՄԻԲԱՅԷԼԵԱՆ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պատմա – ցնցեսական փորձ

Կովկասն Արեւելքի ամենաաչքի ընկնող հետաքրքիր երկրնե-
րից մէկն է։ Դեռ մի կողմ թողած նրա տնտեսական քաղաքա-
կան այն խոշոր նշանակութիւնը, որ ունի Ռուսաստանի համար
և այն մեծ դերը, որ պիտի խաղայ մօտիկ Արեւելքում, որպէս Եւ-
րոպական քաղաքակրթութեան տարածող, նա մեծ նշանակութիւն
ունի և գիտութեան համար։ Կովկասն, իր բնական կազմութեամբ,
իր խոյստարգէտ տարբեր ցեղերի, ազգութիւնների պատկանող
ժողովուրդներով, որոնք զարգացման տարբեր աստիճանների վրայ
են գտնուում, և սօցեալական առանձնայատուկ սովորութիւններ, կար-
գեր ունեն, գիտութեանը մատակարարում է ուսումնասիրութեան
առատ նիւթ։ Գիտութեան շատ ճիւղերի համար—լեզուագիտու-
թեան, աշխարհագրութեան, ազգագրութեան, պատմութեան, իրա-
ւագիտութեան, տնտեսագիտութեան և այլն—Կովկասն ամբարած